3.3.2017

Eduskunnan lakivaliokunta

Lausunto hallituksen esityksestä tuomioistuinlain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt mm. Porvoon kaupungin asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä tuomioistuinlain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta lakivaliokunnan kuulemiseen 3.3.2017.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että käräjäoikeuksien määrää vähennettäisiin seitsemällä. Uudistuksen jälkeen käräjäoikeuksia olisi 20. Käräjäoikeuksia yhdistettäisiin mm. siten, että Itä-Uudenmaan, Tuusulan ja Vantaan käräjäoikeudet ja osa Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiirin kunnista yhdistyisivät Itä-Uudenmaan käräjäoikeudeksi. Hallituksen esityksen mukaan istuntopaikka säilytettäisiin aiemmasta valmistelusta poiketen myös mm. Porvoossa.

Porvoon kaupunki suhtautuu edelleen kielteisesti suunnitelmiin nykyisen Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden lakkauttamisesta. Porvoon kokoisessa ja kaltaisessa kaupungissa tulee olla alioikeus. Mikäli käräjäoikeusuudistus muutoin katsottaisiin mahdolliseksi toteuttaa, tulisi Porvooseen jäädä erillinen kanslia kuten Hyvinkäällä. Sitä, että erillinen kanslia koko eteläisessä Suomessa jää ainoastaan Hyvinkäälle, ei ole esityksessä riittävästi perusteltu.

Jos suunniteltu muutos toteutuu, henkilöstön työmatkat saattavat pidentyä osalla merkittävästikin. Liikenneyhteydet julkisilla kulkuvälineillä Porvoon ja Helsingin ovat välillä erittäin hyvät, mutta Vantaalle matkustaminen vaatii käytännössä omaa autoa. Hallituksen esityksessä on arvioitu työmatka Porvoosta Vantaalle 40 kilometriksi. Matka on mitattu keskustasta toiseen. Porvoo on kuitenkin laaja kunta, joten sen laidalta tai saaristosta Vantaan keskustaan voi olla matkaa yli 60, jopa 80 kilometriä. Loviisa ulottuu Vantaan keskustasta puolestaan noin 100 kilometrin päähän. Muutos tarkoittaa sitä, että käräjäoikeuden nykyinen kaksikielinen henkilöstö ei ehkä siirtyisi Vantaalle. Toisaalta se vaikeuttaisi seudun ruotsin- ja kaksikielisten henkilöiden rekrytoimista käräjäoikeuteen. Tämä on luonnollisen voimavaran hukkaan heittämistä.

Hallituksen esityksen mukaan käräjäoikeuksien yhdistämisen ei voida katsoa suoraan johtavan ruotsinkielisten tuomioistuinpalveluiden heikkenemiseen. Esityksessä todetaan, että käräjäoikeuksien yhdistymisillä voi kuitenkin olla vaikutusta kielellisten oikeuksien toteutumiseen, ainakin jos niiden turvaamiseen ei uudistuksessa kiinnitetä riittävästi huomiota. Tästä syystä hallitus katsoo, että

uudistuksessa on panostettava kielellisten oikeuksien toteuttamiseen erityisesti Uudellamaalla. Tämä edellyttää, että kielituomarin virkojen lisäksi kiinnitetään huomiota myös kansliahenkilöstön kielitaitoon. Laamannien tehtävänä on siten huolehtia erityisesti siitä, että yhdistyneissä kaksikielisissä käräjäoikeuksissa on riittävä määrä sekä suomen- että ruotsinkielentaitoista henkilöstöä. Näihin toimenpiteisiin panostamalla yhdistymiset kyetään hallituksen käsityksen mukaan toteuttamaan ilman, että uudistuksella heikennettäisiin perustuslaissa turvattujen perusoikeuksien toteutumista.

Porvoon kaupunki ei suhtaudu edellä mainittuun kielellisten oikeuksien turvaamiseen muutostilanteessa yhtä luottavaisesti kuin hallitus. Ruotsinkielisten henkilöiden rekrytointi vaikeutuu, mitä kauemmas aidosti kaksikielisistä kunnista siirrytään. Riittävän ruotsinkielen taidon opiskelu vaatii täysin suomenkieliseltä henkilöltä suurta panostusta eikä kielitaidon ylläpitäminen suuressa suomenkielisessä organisaatiossa ole helppoa.

Porvoon kaupunki korostaa, että perustuslain mukaiset kielelliset oikeudet on ehdottomasti taattava tässäkin uudistuksessa. Parhaiten se tapahtuu turvaamalla porvoolaisille ja muidenkin Itä-Uudenmaan kuntien asukkaille mahdollisuus asioida kaksikielisessä käräjäoikeudessa tai vähintäänkin käräjäoikeuden kaksikielisessä kansliassa Porvoossa.

Porvoon kaupunki

Fredrick von Schoultz	Outi Lehmijoki
vs. kaupunginjohtaja	hallintojohtaja